

Załącznik
do Uchwały Nr XXVII/153/2020
Rady Gminy Lutocin
z dnia 16 grudnia 2020 roku

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
GMINY LUTOCIN**

NA LATA 2021 - 2025

„Przemoc w rodzinie, jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie”.

Według Światowej Organizacji Zdrowia PRZEMOC to „celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu lub przeciwko grupie lub społeczności, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie, śmierć, ból psychologiczny, zaburzenia w rozwoju lub deprawację”.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny lub także innej osoby wspólnie zamieszkującej lub gospodarującej; w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Przemoc ma różne oblicza i dzieli się ją na różne kategorie. W zależności od adresata wyróżnia się:

1. Przemoc skierowaną do siebie samego (autoagresja):

- zachowania samobójcze (myśli samobójcze, usiłowanie samobójstwa i samobójstwo dokonane);
- samouszkodzenia.

2. Przemoc interpersonalną, w tym:

- przemoc w rodzinie; najczęściej ma miejsce w domu rodzinnym; stosowana wobec dziecka, partnera (żony, męża, konkubenta/ki) lub osób starszych i/lub niepełnosprawnych;
- przemoc wobec osoby niespokrewnionej, często nieznanym; najczęściej ma miejsce poza domem; należą tu przypadkowe akty przemocy, gwałty lub przemoc seksualna wobec obcych, przemoc w szkołach, miejscach pracy (mobbing), więzieniach, placówkach opiekuńczych, młodzieżowe akty przemocy.

3. Przemoc grupową, która polega na instrumentalnym użyciu przemocy przez ludzi, którzy identyfikują się jako członkowie pewnej grupy przeciwko innej grupie, w celu osiągnięcia celów ekonomicznych, politycznych lub społecznych. Należą tu: ludobójstwo, represje i naruszanie praw człowieka, terroryzm, przestępczość zorganizowana, konflikty zbrojne (wewnątrz państw, między państwami).

Typologie biorące pod uwagę naturę przemocy dzielą przemoc na:

- fizyczną,
- psychiczną,
- seksualną,
- ekonomiczną, zaniedbanie.

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym i wieloaspektowym. Rozpatrywana jest w kilku perspektywach: prawnej, psychologicznej, moralnej, społecznej. W większości przypadków przemoc współwystępuje z problemem uzależnienia od alkoholu, co potwierdzają też badania zewnętrzne, które wskazują na silne związki pomiędzy piciem alkoholu, a stosowaniem przemocy interpersonalnej w ogóle.

Stosowanie przemocy wobec dzieci często wynika z nieznajomości i nieumiejętności stosowania innych, niż przemocowe metod wychowawczych (często osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie są sprawcami przemocy w dorosłym życiu).

Zachowania przemocowe obserwuje się również poza domem rodzinnym – w relacjach sąsiedzkich, szkolnych, pracowniczych, w instytucjach.

Należy również zwrócić uwagę na „przemoc w sieci”, na którą w szczególności narażone są dzieci i młodzież.

W związku z powyższym w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy należy stosować podejście systemowe, interdyscyplinarne i długofalowe.

Program Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Lutocin został opracowany zgodnie z:

- Ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r.;
- Ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- Ustawą z dnia 25 lutego 1964r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy;
- Ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

I. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Założenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar tej przemocy:

- podstawowym zadaniem jest zatrzymanie przemocy oraz zapewnienie osobom doznającym przemocy, bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- rozwój oferty pomocowej dla rodzin uwikłanych w przemoc,
- integracja działań instytucji wobec problemu przemocy w rodzinie,
- stosowanie jednoznacznych przekazów, które mówią, że nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka, nie ma żadnego uzasadnienia ani usprawiedliwienia przemocy domowej,
- rozwój wiedzy, kompetencji, umiejętności reagowania wobec problemu przemocy i podniesienie poziomu świadomości społecznej na temat problemu przemocy.

Cel główny programu:

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali zjawiska przemocy poprzez stworzenie jednolitego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc.

Cele pośrednie programu:

1. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji w wiedzy przedstawicieli różnych grup zawodowych stykających się z problematyką przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby sprawców przemocy a także rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
3. Stała edukacja środowiska lokalnego na temat zjawiska przemocy i agresji poprzez: ulotki, broszury, imprezy lokalne itp.

II. ZADANIA WŁASNE GMINY LUTOCIN W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2020r. poz. 218 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, tj.:

- opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Lutocin,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą,
- zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- utworzenie Zespołu Interdyscyplinarnego, który na terenie Gminy Lutocin będzie prowadził: diagnozę problemu przemocy w rodzinie, podejmował działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, inicjował interwencje w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechniał informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy oraz inicjował działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. ADRESACI

Program jest skierowany do ogółu mieszkańców Gminy Lutocin, w tym szczególnie do: osób doznających przemocy w rodzinie, osób stosujących przemoc w rodzinie, świadków przemocy.

IV. LOKALNY SYSTEM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY

Gminny system oparty jest o funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w skład którego wchodzi:

- Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Lutocinie;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutocinie;
- Komendy Powiatowej Policji w Żurominie;
- placówek oświatowych;
- placówek służby zdrowia;

- kurator Sądu Rejonowego w Mławie;
Zespół Interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między Wójtem Gminy Lutocin, a podmiotami działającymi w Zespole.

V. ZASOBY GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym:

- na terenie gminy:

- ✓ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lutocinie;
- ✓ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutocinie;
- ✓ placówki służby zdrowia;
- ✓ placówki oświatowe.

- na terenie powiatu:

- ✓ Poradnia Zdrowia Psychicznego oraz Specjaliści od terapii uzależnień;
- ✓ Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie;
- ✓ Specjalistyczne Poradnictwo Rodzinne w Żurominie;
- ✓ Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Żurominie;
- ✓ Komenda Powiatowa Policji w Żurominie;
- ✓ grupa wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
- ✓ organizacje pozarządowe.

2. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin:

- ✓ osoby z gminy przeszkolone z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ✓ przeszkoleni pracownicy socjalni, nauczyciele, dzielnicowi, kuratorzy, pielęgniarki środowiskowe;
- ✓ realizowane Szkolne Programy Profilaktyki zawierające zadania związane przeciwdziałaniem przemocy.

3. Instrumenty pomocowe i sieć wsparcia.

4. Zespół Interdyscyplinarny wraz z powoływanymi grupami roboczymi.

5. Media

VI. ZADANIA PROGRAMU

W programie zawierają się zadania będące kontynuacją działań założonych w poprzednim programie, a także nowe wyzwania zgodne z zasadą realizmu i możliwości gminy.

- ***Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją.***

Termin realizacji od 2021- 20205

Działanie:

- Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym, modelującym także właściwe zachowanie opiekuna, wychowawcy
- Promowanie mediacji rodzinnych jako formy rozwiązywania konfliktów
- Objęcie rodzin dysfunkcyjnych opieką społeczną

- **Promowanie nieagresywnych zachowań w mediach (prasa, telewizja, radio, Internet).**

Termin realizacji od 2021-2025

Działanie:

- współpraca z mediami
- kampanie informacyjne

- **Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy.**

Termin realizacji od 2021-2025

Działanie:

- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, socjalne,
- szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- **Monitorowanie występowania przemocy w rodzinie, jej rozmiarów i skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań.**

Termin realizacji od 2021-2025

Działanie:

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie oraz grup roboczych.

- **Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i pozostającym w rodzinie, w dotychczasowym miejscu zamieszkania lub pobytu.**

Termin realizacji od 2021-2025

Działanie:

- poradnictwo medyczne (zakłady opieki zdrowotnych), psychologiczne, pedagogiczne, prawne, pomoc społeczna.
- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- Upowszechnianie numerów pomocowych, w tym telefonu zaufania: Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy „Niebieska linia” tel. 801-120-002
- Upowszechnianie ogólnopolskiego Telefonu Zaufania Dla Dzieci i Młodzieży -116-111,
- Promowanie i realizacja „ Niebieskiej Karty” zakładanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej, Policję, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz lekarzy w Zakładach Opieki Zdrowotnej,

- **Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania, pobytu lub rodziny.**

Termin realizacji od 2021-2025

Działanie:

- udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego i ośrodkach wsparcia,
- przeprowadzanie rozmów profilaktycznych z osobami nadużywającymi alkohol i stosującymi przemoc oraz doświadczającymi przemocy,
- przesyłanie wniosków do Sądu Rejonowego w Mławie o wgląd w sytuację małoletnich,

- przesyłanie wniosków do Sądu Rejonowego w Mławie o obowiązek podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu i stosowaniem zaburzeń porządku i demoralizacji nieletnich,
- opracowywanie i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych wśród mieszkańców Gminy Lutocin o możliwych formach pomocy.

- ***Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lutocinie.***
Termin realizacji od 2021-2025

Działanie:

- przeprowadzanie rozmów profilaktycznych z osobami nadużywającymi alkoholu i stosującymi przemoc,
- przesyłanie wniosków do Sądu Rejonowego w Mławie o orzeczenie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego w związku z nadużywaniem alkoholu skutkującego zachowaniami niepożądanymi,
- kierowanie sprawców przemocy do programów psychokorekcyjnych,
- Przeprowadzanie rozmów wspierająco - motywujących z osobami doświadczającymi przemocy.
- Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żurominie w zakresie kierowania osób doświadczających przemocy do ośrodków wsparcia.

- ***Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinary zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.***

Termin realizacji od 2021- 2025

Działanie:

- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobiegania zjawisku,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy, prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

- ***Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie.***

Termin realizacji od 2021- 2025

Działanie:

- kierowanie ofiar przemocy do ośrodków wsparcia,
- praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy.

- ***Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.***

Termin realizacji od 2021- 2025

Działanie:

- systematyczne szkolenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych

- **Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne.**

Termin realizacji od 2021- 2025

Działanie:

- rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności,
- dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie.

VI. ZAGROŻENIA W REALIZACJI PLANOWANYCH ZADAŃ

- 1) Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodzin.
- 2) Nieumiejętność rozwiązywania konfliktów w rodzinach oraz brak świadomości dotyczących możliwości rozwiązania swoich problemów za pomocą mediacji rodzinnych.
- 3) Problemy alkoholowe członków rodzin.
- 4) Słaba kondycja ekonomiczna rodzin.
- 5) Negatywne wzorce zachowań społecznych.

VII. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy

Za realizację poszczególnych zadań odpowiedzialne są instytucje i organizacje wchodzące w skład Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zgodnie z ich kompetencjami i przeznaczeniem.

VIII. Monitoring i sprawozdawczość

Monitoring Programu odbywać się będzie na podstawie corocznego sprawozdania z wykonanych zadań i przedstawiony Wójtowi Gminy.

IX. Budżet programu

Realizacja programu finansowana będzie ze środków własnych Samorządu Gminy Lutocin, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł. Program realizowany będzie od dnia 01 stycznia 2021 roku do 31 grudnia 2025 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Wojciech Jakub Góralski